

לחיות את לימוד התורה

הרב חיים שלום דייטש

הסיפור שלי

סיפור מעורר השראה
לשולחן השבת

לזכות שמואל אליהו הכהן וזוגתו שרה יסכה
 וילדיהם: יהושע וזוגתו דינה גוטמן, שירה,
 אוריאל מנחם הכהן, הילה, אילה שיחיו אייזנברג

מהרבי שיסעו לשם מידי בוקר אברכים וילמדו מתורת ה"צמח צדק", חסידות ונגלה, וגם יתפללו שם. אני הייתי בין אלה שנסעו לשם, ולשם כך הייתי יוצא מהבית השכם בבוקר, בשעה חמש וחצי, ובשש כבר היינו מתחילים בלימוד שם - קודם חסידות, אחר כך תפילה, ואחרי התפילה לימוד בנגלה מתורת ה"צמח צדק". אחר כך הייתי ממשיך משם ישר לכולל, ואחרי הלימוד בכולל הייתי ממשיך לשיבת "תורת אמת". רציתי גם ללמוד חסידות מעבר למעט שלמדנו בבוקר, ושם הייתה לי קביעות ללמוד חסידות.

כך יצא שהייתי מגיע הביתה כל ערב רק בסביבות שמונה וחצי. הרבי אמר, "אתה כותב שאתה יוצא מהבית בחמש וחצי, וחוזר בשמונה וחצי בערב. כל כך הרבה שעות לא להיות בבית? זו לא הנהגה על פי תורה, ולא הנהגה אנושית ("ניט על פי מענטשליכקייט") - צריך להיכנס הביתה באמצע". משום מה הרבהתי עוז ושאלתי, "מתי אעשה זאת?" אבל הרבי שב ואמר בנחרצות, "הנהגה זו אינה על פי תורה, ומכיוון שאינה על פי תורה, בוודאי תמצא כבר את הזמן - אפילו לעשר דקות - להיכנס לבית".

בהמשך המכתב שמסרתי לרבי בתחילת היחידות, אחרי פירוט סדר היום, כתבתי גם שאלות. הייתי כאמור אברך צעיר, שאלתי בעיקר על עניינים רוחניים ולא על ענייני גשמיות, כפי שחונכנו על ידי המשפיע הרב שלמה חיים קסלמן, שכשנכנסים לרבי - להתרכז ברוחניות.

עניין אחד שנוגע לגשמיות כן שאלתי, בנוגע לעניין מקום מגורים. הייתה אז התארגנות לקראת האכלוס של שכונת נחלת הר חב"ד בקריית מלאכי בעידודו של הרבי, ומכיוון שהמקום היה מרוחק, לא רבים מיהרו להיענות לעניין. אני גרתי אז בירושלים, אבל שאלתי את הרבי בנוגע למעבר לשם והבעתי את נכונותי לעשות את רצון הרבי. תשובת הרבי הייתה ש"מקום המגורים תלוי באישה".

שאר השאלות עסקו, כאמור, בעניינים רוחניים - בעניין התפילה, קבלת עול, שמחה, התקשרות, תיקוני תשובה - והרבי התייחס לכל אחת מהנקודות על פי סדר, למעט נושא השמחה, שעליו הרבי כאילו דילג.

בנוגע לקבלת עול כתבתי שהגם שאני יודע קבלת עול מהי, אך מאוד קשה לי העניין. הרבי ענה, "תלמד בספרי מוסר, ומה טוב בספרי חסידות, במקומות שמדברים במעלת מידת הקבלת עול. שני את זה לעצמך, ותחשוב על זה בזמנים הפנויים ובלכתך בדרך" - והרבי סיים, במעין ניגון, במילים: "וועט זיין קבלת עול" - תהיה קבלת עול! כלומר, במענה למה שצינתי שקשה לי הדבר, אמר הרבי, תעשה זאת, ואז כבר תראה שתהיה גם קבלת עול.

«

בחסדי ה' יתברך זכיתי להיות כמה וכמה פעמים ביחידות אצל הרבי. אשתף כאן לראשונה בשתי היחידות הראשונות שיש בהן עניין לכלל. היחידות הראשונה התקיימה בתחילת שנת תשכ"ט (1968), לפני החזרה לארץ הקודש בסוף חודש החגים.

כשנכנסים ליחידות נהוג להגיש לרבי 'צעטל', פתק ובו פירוט כל העניינים שעליהם שואלים ומבקשים. אנחנו חונכנו, שקודם כל, עוד לפני השאלות, נוהגים לכתוב לרבי את סדר היום בפירוט, והרבי היה מעיר בנוגע לסדר היום.

הייתי אז אברך כולל, ועסקתי אז בלימוד הלכה בחלק "חושן משפט" (ממונות ונזיקין) או

אבן העזר" (אישות). ההערה הראשונה של הרבי הייתה, "בסדר היום חסר לימוד הלכה למעשה". כלומר, יכול להיות אברך שילמד שנים ארוכות בכולל ויעמיק בסוגיות בהלכה, אבל הלכה למעשה יחסר לו ידע בחלק "אורח חיים" מהשולחן ערוך - בנושאים הנוגעים לפועל בהנהגה היומיומית. לכן הרבי נקב בכמה תחומים ספציפיים שבהם צריך לקבוע לימוד - הלכות שבת, ברכות הנהנין, וכמדומני גם הלכות תפילה.

הערה נוספת של הרבי התייחסה לנושא הזמנים. סדר היום שלי באותה תקופה היה עמוס ביותר. היה זה בתקופה שלאחר מלחמת "ששת הימים" ושחרור העיר העתיקה, ובתוכה בית הכנסת העתיק על שם ה"צמח צדק", שבאורח פלא שרד את ההפצצות וקירותיו עמדו על תילם. עדיין לא הוקם שם הכולל, אולם הייתה הוראה

את השאלה על תפילה הצגתי כך: מצד אחד חונכתי מהמשפיע להתפלל בכוונה ובאריכות, מתוך מחשבה והתבוננות, ומצד שני אמרתי שאני מרגיש שדווקא כשאני מתפלל יותר מהר אז יש יותר התפעלות והתעוררות רגשית. בקשר לכך אמר הרבי "הרמב"ם הרי כל כך מחמיר בכוונת התפילה". כלומר, לפי תפיסתי היו אלה שני דברים שקולים, ושאלתי הייתה מי מהשניים גובר ומכריע - תפילה בכוונה והתבוננות באריכות, או ההתפעלות וההתעוררות הרגשית, אפילו במהירות. אבל מתשובת הרבי הבנתי שהדברים אינם שקולים, ולא ייתכן שהרגש וההתפעלות יבואו על חשבון הכוונה והתבוננות.

הרבי גם הוסיף בעניין זה, שחסידי הראשונים נהגו לעשות "קנייטש" - קיפול בפינת הדף בסידור כדי לסמן עד היכן הם הצליחו לכוון בתפילה, ובפעם הבאה היו ממשיכים לכוון בקטעים הבאים בתפילה. הרבי סיכם ואמר שבעניין ההדרכה בתפילה "לא צריך לשאול מעבר לים", כלומר אצל הרבי, אלא ניתן לפנות אל המשפיע שינחה איך להתפלל בצורה הנכונה. כשחזרתי ארצה באמת פניתי לר' שלמה חיים וסיפרתי מה שהרבי אמר בקשר ל"קנייטש" בפינת הדף. הוא העיר שזה רק במקרה שלא מצליחים לכוון - אז משתדלים לפחות לכוון משם, אבל אם רואים שהכוונה באה כבר מתחילת התפילה - וודאי צריך להתפלל הכל כמו שצריך, ולא צריך לדחות עד ל"קנייטש".

כשכתבתי בנוגע להתקשרות, הזכרתי למעשה שני דברים, ושאלתי מה עלי לעשות בשביל שיהיה לי שייכות והתקשרות לרבי. בתשובתו הרבי חילק את הדברים לשניים: בנוגע ל'שייכות', אמר הרבי שכל הדברים שעליהם דובר קודם: סדר יום, קבלת עול, תפילה בכוונה, "זה יביא את השייכות. ובנוגע להתקשרות", המשיך הרבי בניגון, "הרי דובר כל כך הרבה בנוגע ללימוד התורה (- במשך כל חודש תשרי דיבר הרבי בהתוועדויות באריכות בנושא לימוד התורה), אם כן, על ידי הוספה בלימוד התורה תהיה ההתקשרות". הסדר היה שאחרי שהרבי קרא את הפתק והתייחס לכל השאלות, היה מברך ומרים את עיני הקדושות, וזה היה האות לסיום היחידות. אחרי שהרבי סיים לענות על כל העניינים שכתבתי - למעט עניין השמחה - הוא בירך ואני התחלתי ללכת אחורה לכיוון היציאה. כאשר עמדתי כבר בדלת, הוסיף הרבי לפתע ואמר, עם תנועה של היד, "תהיה שמחת תורה" - והבנתי שזו התשובה על נושא השמחה.

היחידות השנייה הייתה בשנת תשל"ד (1973). אני שימשתי אז כמגיד שיעור בישיבת קרלין, וזמן מה קודם לכן התבקשתי על ידי הרב שלמה יוסף זוין ז"ל להיות אחראי גם על כולל צמח צדק. כתבתי לרבי שלהתעסק בשני הדברים יחד מאוד קשה לי, וצינתי שיש לי נטייה יותר ללמד בחורים בישיבה. הרבי הזכיר את הגמרא (בבא בתרא צא, ב) ש"אפילו ריש גרנותא (שר הממונה על בורות המים: מי ידלה ממנו היום להשקות שדותיו, ומי למחר, ושררה קטנה היא' - רש"י) - משמיא מוקמי ליה (נקבע מלמעלה)" - ואמר שמאחר שמוניתי לתפקיד בכלל סימן שזה נקבע מלמעלה. "אבל", הוסיף הרבי, "לא לוותר על קרלין. ובזמן שנותר תקדיש לכולל". אני הרי כתבתי שאינני מסתדר עם שני הדברים יחד, והרבי כתב לא רק להמשיך בשניהם, אלא עוד ציין מה לעשות "בזמן שנותר"...

לפני אותה יחידות הכנסתי לרבי קובץ תורני שהוצאנו לאור

בכולל. הרבי הוציא תשובה "כדאי להוסיף בעומק לעתיד לבוא" - כלומר, שבקבצים הבאים, להוסיף יותר בעומק של דברי התורה. ביחידות שאלתי את הרבי מה בדיוק הייתה הכוונה בתשובה זו. הרבי הסביר, "בליובאוויטש ובקרמנצ'וג (בשני המקומות התקיימו ישיבות מרכזיות של חב"ד) הרי לא היו כוללים. את הכוללים ייסדנו עבור אותם אברכים שיש להם 'ריתחא דאורייתא' התלהבות בלימוד (די וואס קאכן זיך אין לערנען), כדי שתהיה להם אפשרות להמשיך ללמוד. אך לבסוף זה הפך ל'פרנסה עדינה' - אמנם 'עושים מלאכתן נאמנה', באים בזמן, אבל איפה ההתלהבות בלימוד?!"

את הדברים אמר הרבי בקול רם ובתקיפות, וניכר היה עד כמה הדבר נוגע לו. אחר כך המשיך ואמר, "התלהבות בלימוד זה שהוא הולך ברחוב ועוצר יהודי ואומר לו, שמע סברה זו וזו שנפלה לי! ראיתי את הקובץ. אז מי שיש לו ראש טוב שואל שאלה, ונותן תשובה טובה. אבל לא רואים את הקאכן זיך אין לערנען' - את ההתלהבות בלימוד. לא בשביל זה הקימו את הכוללים!"

הרבי סיים ואמר שכאשר תהיה את אותה התלהבות בלימוד יהיה לזה "הד עצום בכל העולם, שב'צמח צדק' שבדרך נס נותר שלם עם כל הקירות, לומדים תורה מתוך התלהבות". הרבי הוסיף התייחסות אישית אלי ואמר שאם אני אעסוק בעניין זה, לדאוג שלאברכים תהיה התלהבות בלימוד, יהיה זה על דרך פתגם הבעש"ט ש"נשמה יורדת לעולם וחיה שבעים, שמונים שנה כדי לעשות טובה ליהודי בגשמיות, ובפרט ברוחניות" - כלומר, הרבי למעשה אמר לי שזו תכלית ירידת נשמתי לעולם הזה.

אני זוכר איך אחרי היחידות הראשונה, כשהייתי אומר בברכת המפיל, "המאיר לכולם כולו בכבוד", הרגשתי איך הקב"ה אכן האיר לעולם כולו בכבודו בכך ששלח לנו את הרבי.

הרב חיים שלום דייטש הנו משפיע בירושלים וראש כולל "צמח צדק" בעיר העתיקה שבירושלים. הוא רואין בביתו שבשיכון חב"ד בירושלים בחודש תמוז, תשע"ו (2016).

לזכות הורינו היקרים הרב יעקב ומרת בתיה שיחיו מינסקי הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויוכבד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

- < תשל"ג (1973) — מזכירות הרבי שיגרה מכתב פומבי לכל מנהלי הישיבות והכוללים החב"דיים, המעודד אותם להיענות לקריאתו של הרבי לאחרונה להוציא לאור קבצי חידושי תורה של תלמידיהם.¹ ט"ו באלול
- < תשמ"ח (1988) — על פי בקשתו של מר דוד צייס, יצא הרבי להשתתף בטקס הנחת אבן הפינה לקראת הרחבתו של 770, ירה את אבן הפינה ונשא שיחה על משמעות המאורע. י"ז באלול

1 אגרות קודש, כרך כה, עמ' שטו

ההקדשות שלכם
מאפשרות את המשך הפצת הגיליון השבועי.
לפרטים נוספים
ולהרשמה לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל
כתבו לנו: sipursheli@jemedi.org

JEWISH EDUCATIONAL MEDIA

sipursheli@jemedi.org | myencounterblog.com | 03-9608018
784 Eastern Parkway | Suite 403 | Brooklyn, NY 11213
© כל הזכויות שמורות 2015